

ЦВ. – 1905. – № 37. – С. 1159–1163; Имп. Православное Палестинское Общество (по поводу 25-летия его деятельности). – Х., 1907. – 15 с.; Кабинет практических занятий при историко-филологическом факультете // Ученые общества и учебно-вспомогательные учреждения Харьковского университета (1805–1905 гг.) / под ред. Д. И. Багалея и И. П. Осипова. – Х., 1911. – С. 81–89; Е. Е. Голубинский (Песков). Некролог. – Х., 1912. – 19 с.; Заботы Д. И. Багалея об учебно-вспомогательных учреждениях Харьковского университета // Сборник Харьковского Историко-филологического общества. – Х., 1911. – Т. 20. – С. LXVIII–LXXI; О трудах Ф. И. Шмита по истории византийского искусства. – М., 1913. – 37 с.

Арх.: ІР НБУВ. – Ф. 162. – № 371; Ф. 175. – № 1235; Ф. 304. – № 1479; ЦДІАУК. – Ф. 711. – Оп. 3. – Спр. 2367, 2421, 2448, 2723, 2727; РГИА. – Ф. 796. – Оп. 436. – Спр. 960.

Опубл. дж.: Извлечение из протоколов Совета Киевской духовной академии за 1896–1897 учебный год. – К., 1897. – С. 172–173, 295–296, 299–301; *Глаголев А.* [Рец.] Бродович И. А. Книга пророка Осии. Введение и экзегезис. К., 1901 г., стр. VII+XLV+476 // Приб-ЦВед. – 1901. – № 41. – С. 1517–1519; *Петровский А.*, прот. [Рец.] Бродович И. А. Книга пророка Осии. Введение и экзегезис. К., 1901 // Странник. – 1901. – № 3. – С. 1052–1054; Извлечение из протоколов Совета Киевской духовной академии за 1900–1901 учебный год. – К., 1901. – С. 212–217. Об одиннадцатом присуждении премий покойного митрополита Московского Макария за сочинения по предметам богословских наук и вообще духовного образования // ЦВед. – 1904. – № 18–19. – С. 237.

Літ.: Историко-филологический факультет Харьковского университета за первые 100 лет его существования (1805–1905) / под ред. М. Г. Халанского и Д. И. Багалея. – Х., 1908. – С. 301–303; *Головащенко С. І.* Київська духовно-академічна традиція ХІХ – початку ХХ ст. в історії вітчизняного біблієзнавства // НЗ НаУКМА. – Т. 19. Філософія та релігієзнавство. – К., 2001. – С. 87–89; *Петров А. Е.* Бродович Иосиф Александрович // ПЭ. – Т. 6. – М., 2003. – С. 259; *Шудрик І. О.* Співробітництво професорів Харківського університету з харківським богословського-філософським часописом «Вера и разум» // Вісник Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Сер. Філологія. – № 766 (51). – Х., 2007. – С. 5–9; *Куделко С. М.* Бродович Иосиф Александрович // Православная энциклопедия Харьковщины. – Х., 2009. – С. 120.

Л. А. Пастушенко

БУЛАТОВ Сергій Олександрович
[рос. Булатов Сергей Александрович]
(05[17].10.1859–11[24].12.1911), ієрей, випускник і викладач КДА – священнослужитель РПЦ, церк. педагог та історик, гебраїст.

Нар. у с. Старожилово Пронського пов. Рязанської губ. (нині – смт, адм. центр Ста-

рожиловського р-ну Рязанської обл. РФ) у сім'ї священника. Рано втратив батька. Після закінчення Рязанських ДУ (1871–75) та ДС (1875–81) навчався на богослов. відділенні КДА (1881–85). У студентські роки захоплювався вивченням Св. Письма, біблійної археології та давньоєвр. мови. У 1883 опублікував у ж-лі «Труды Киевской духовной академии» реферати «Полицейское право у древних евреев» та «Состояние иудейских ремесленников во времена земной жизни Иисуса Христа». Наприкінці 3-го курсу 12.06.1884 захистив канд. твір «Древнееврейские монеты», що став результатом вивчення не лише теор. джерел, а й надзвичайно цінної нумізматичної колекції, подарованої Церковно-археол. музею КДА архімандритом *Антоніном (Капустінім)*, і у виразив у його авторові, кажучи словами рецензента проф. Я. О. Олесницького, «обещающий талант и склонность к серьезному напряженному труду». Закінчив КДА зі ступ. канд. богослов'я, отримавши право на здобуття ступ. магістра на підставі захисту друкованої магістерської дис. без додаткових випробувань (ухвалу Ради КДА від 19.06.1885 затверджено митрополитом Київським і Галицьким *Платоном (Городецьким)* 09.07.1885).

Як один із найуспішніших випускників 1885, був залишений у КДА професорським стипендіатом (терміном на 1 рік з 16.08.1885) для підготовки до заміщення новоствореної, згідно із статутом духовних академій 1884 р., каф-ри історії та розбору зах. сповідань. Перебуваючи у статусі стипендіата, під керівництвом професорів КДА М. Г. Ковальницького (див. *Димитрій (Ковальницький)*) та М. П. *Ястребова* розробив програму і лекційний курс із зазначеної дисципліни, уклав бібліогр. покажчики книг і журнальних статей до курсу. У січні 1885 подав до розгляду магістерську дис. (доопрацьований канд. твір «Древнееврейские монеты», виданий друком у ж-лі «Труды Киевской духовной академии» за 1884–85 та окремим

накладом у Києві в 1885), захист якої відбувся на публічному засіданні Ради КДА 21.03.1886 (офіц. опоненти – проф. Я. О. Олесницький та в. о. доц. Ф. Я. Покровський). Наук. доробок Б. було відзначено не лише ступ. магістра богослов'я (затверджений Св. Синодом 06.06.1886), а й академ. Макаріївською премією, присудженою Радою КДА за його дис. 03.06.1886.

З 16.08.1886 обіймав посаду доцента кафедр історії та розбору зах. сповідань (у лекційних курсах викладав історію та основи віровчення римо-католицизму і протестантизму). У 1886 обраний дійсним членом Церковно-археол. тов-ва при КДА.

01.12.1888 був переведений, за власним клопотанням, до Моск. Маріїнського епархіального жін. уч-ща, де протягом 9 років служив законовчителем, інспектором і священником училищної церкви. Звільнившись з уч-ща у 1897, до кін. життя перебував на посаді настоятеля моск. храму Успіння Пресвятої Богородиці у Казачій слободі (нині – вул. Большая Полянка). Чимало часу приділяв громадській діяльності як член епархіальних комісій із господарчих питань духовних уч-щ та депутат від духовенства у Моск. губ. земських зборах. Був членом ком-ту з організації народних читань, екзаменаційних комісій із Закону Божого у низці моск. гімназій та учительському ін-ті; входив до складу ревізійної комісії благодійницького Братства Святої рівноапостольної Марії Магдалини при Маріїнському епархіальному жін. уч-щі.

Поряд із пастирською, адм. та громадською діяльністю не залишав літ. творчості: опублікував у церк. ж-лах («Чтения в Обществе любителей духовного просвещения», «Душеполезное чтение», «Московские церковные ведомости» та ін.) низку статей популярного характеру, присвячених сюжетам біблійної історії та релігійно-моральній проблематиці. В останні роки готував до друку переклад праці протестантського богослова Йогана Якоба Герцога (J. J. Herzog,

1805–1882) «Abriss der gesammten Kirchengeschichte» («Нарис загальної історії Церкви») (Ерланген, 1876–1882), роботу над яким розпочав ще за часів професорського стипендіатства.

Помер у Москві від крупозної пневмонії. Похований на кладовищі моск. Данилового монастиря.

Попри нетривалий період діяльності у КДА, Б. залишив доволі значущий слід в її історії як викладач і фахівець, із іменем якого пов'язане становлення нової академ. дисципліни та вагомий внесок у розвиток київ. гебраїстики. Його магістерська дис. стала не лише першим у вітчизняній богослов. літ-рі спец. розвідкою у царині давньоєвр. нумізматики, а й розкрила важливу роль вивчення древніх монет як джерела для дослідження історії, культури, побуту та реліг. уявлень давнього світу.

Осн. тв.: Полицейское право у древних евреев // ТКДА. – 1883. – № 6. – С. 320–355; Состояние иудейских ремесленников во времена земной жизни Иисуса Христа // Там само. – № 8. – С. 616–647; № 9. – С. 83–109; Древнееврейские монеты // Там само. – 1884. – № 10. – С. 223–247; № 11. – С. 305–343; 1885. – № 3. – С. 384–412; № 6. – С. 255–294; № 7. – С. 420–434; № 8. – С. 582–595; № 12. – С. 601–655; Слово в день тысячелетия кончины Св. Мефодия, просветителя славян, сказанное в церкви Киево-Братского монастыря // Там само. – 1885. – № 5. – С. 62–69; Речь в день поминовения Киевской Академией ее основателей, благодетелей и всех учивших и учившихся (31 декабря 1887 года) // Там само. – 1888. – № 2. – С. 206–216.

Арх.: ІР НБУВ. – Ф. 175. – № 1242; ЦДІАУК. – Ф. 711. – Оп. 1. – Спр. 7809; Оп. 3. – Спр. 1748, 1762, 1764, 1852.

Опубл. дж.: Извлечение из протоколов Совета Киевской духовной академии за 1883–1884 учебный год. – К., 1884. – С. 274, 285–286, 407; Извлечение из протоколов Совета Киевской духовной академии за 1884–1885 учебный год. – К., 1885. – С. 33–34, 99–100, 102; Извлечение из протоколов Совета Киевской духовной академии за 1885–1886 учебный год. – К., 1886. – С. 73–74, 78–80, 228–236, 245, 247; Магистерский коллоквиум // КЕВ. – 1886. – № 8. – Ч. неофиц. – С. 368–369; Отчет Церковно-археологического общества при Киевской духовной академии за 1886 год // ТКДА. – 1887. – № 3. – С. 458; Отчет о состоянии Киевской духовной академии за 1886–1887 учебный год // Там само. – № 11. – С. 424, 450, 452; Извлечение из протоколов Совета Киевской духовной академии за 1888–1889 учебный год. – К., 1889. – С. 69–70, 79–80; Ники-

тин А., прот. Протоиерей С. А. Булатов // ТКДА. – 1912. – № 3. – С. 464–467.

Літ.: Булатов Сергей Александрович // ПБЭ. – Т. II. – Пг., 1901. – Стлб. 1181–1182; Добролюбов И. В., Яхонтов С. Д. Библиографический словарь писателей, ученых и художников, уроженцев (преимущественно) Рязанской губернии. – Рязань, 1910. – С. 15; Червинский А. История Рязанского духовного училища (с 1814 г. по 1914 г.). – Рязань, 1913. – С. 213.

М. Л. Ткачук

БУЛАШЕВ Георгій Онисимович [рос. Булашев Георгий Онисимович] (08[20].01.1860 – р. с. невід.), випускник КДА – церк. педагог і публіцист, історик, етнограф, редактор церк. ж-лів, літературознавець.

Нар. у с. Мала Токмачка Бердянського пов. Таврійської губ. (нині – Оріхівського р-ну Запорізької обл.) у сім'ї паламаря. Навчався у Сімфероп. ДУ (1869–73), Таврійській ДС (1873–79) та на церковно-практичному відділенні КДА (1879–83). На 3-му курсі підготував і захистив (11.07.1882) канд. твір «Преосвященный Ириней Фальковский, епископ Чигиринский» (рукопис зберігається в ІР НБУВ), згодом відзначений премією ім. митрополита Литовського Йосифа (Семашка), що присуджувалася випускникам правосл. духовних академій за кращі канд. твори (ухвала Ради КДА від 16.12.1883). На 4-му курсі подав на розгляд Ради КДА (21.01.1883) рукопис підготовленої на основі канд. твору магістерської дис. (з тією ж назвою), рекомендований до друку (31.03.1883) і публічного захисту. У травні – червні 1883 склав магістерські іспити зі словесності, історії літ-ри, логіки та гомілетики. Закінчив КДА зі ступ. канд. богослов'я (ухвалу Ради КДА від 30.05.1883 затверджено митрополитом Київським і Галицьким *Платоном* (Городецьким) 18.07.1883). На підставі успішного захисту 25.11.1883 в Раді КДА магістерської дис. (офіц. опоненти – проф. М. І. Петров і доц. В. М. Малінін) здобув ступ. магістра богослов'я (затверджений митрополитом *Платоном* (Городецьким) 24.12.1883).

Після закінчення КДА обіймав посади викладача рос. та церковнослов'ян. мов у Києво-Подільському ДУ (з 01.11.1883); рос. мови, словесності та педагогіки у 1-му Київ. жін. уч-щі духовного відомства (з 14.02.1885); словесності та історії рос. літ-ри у КДС (з 19.08.1885 до виходу на пенсію у 1908). Вхід до складу Київ. єпархіальної училищної ради (з 18.12.1886); 28.08.1903 обраний її почесним членом. Був редактором ж-лу «Воскресное чтение» (1884–92); заступником редактора ж-лу «Церковно-приходская школа» (1885–97; у 1884 брав участь у формуванні його програми); помічником редактора (1894–1905) та редактором (1905) ж-лу «Руководство для сельских пастырей».

У передреволюц. і революц. роки залишався у Києві; продовжував викладання у 1-му Київ. жін. уч-щі духовного відомства. 21–31.05.1918 брав участь у ХХХІІІ Київ. єпархіальному з'їзді як делегат від зборів об'єднаних корпорацій духовних навч. закладів Київ. єпархії. Подальша доля, рік смерті та місце поховання невідомі.

Перші публікації Б. з'явилися в 1877 у газеті «Крымский вестник». Друкувати наук. праці почав під час навчання у КДА. Зокрема у 1881 опублікував статтю «Месяцесловы святых при рукописных богослужебных книгах Церковно-археологического музея», відзначену Радою КДА (29.10.1882) Євгеніє-Рум'янцевською премією, що надавалася за кращі студентські праці, присвячені рос. історії та археології. У 1883 оприлюднив у ж-лі «Киевская старина» частину канд. твору, присвяченого відомому церк. діячеві та вченому єпископа Іринею Фальковському (1762–1823). Ґрунтовне дослідження його життя і діяльності здійснив у магістерській дис., надрукованій у ж-лі «Труды Киевской духовной академии» та окремим виданням.

Залишив кілька біогр. нарисів правосл. церк. ієрархів ХІХ ст., у т. ч. випускників КДА архієпископа *Димитрія* (*Муретова*) та єпископа *Петра* (*Троїцького*), а також біографічно-літературознавчу розвідку, що